

VENDIM
Nr. 43, datë 12.7.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese
Vladimir Kristo	anëtar i “ “
Vitore Tusha	anëtare e “ “
Altina Xhoxhaj	anëtare e “ “
Fatmir Hoxha	anëtar i “ “
Gani Dizdari	anëtar i “ “
Besnik Imeraj	anëtar i “ “
Fatos Lulo	anëtar i “ “
Sokol Berberi	anëtar i “ “

me sekretare Edmira Babaj, në datën 29.3.2016, mori në shqyrtim në seancë gjyqësore, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 5 Akti, që i përket:

KËRKUESE: Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Kuvendi i Republikës së Shqipërisë; Këshilli i Ministrave; Ministria e Drejtësisë

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën i nenit 209 të Kodit të Procedurës Civile, në pjesën që nuk njeh të drejtën e ankimit të veçantë ndaj vendimit të ndërmjetëm të gjykatës, që rrëzon kërkesën për caktim mase të sigurimit të padisë, pasi vjen në kundërshtim me nenet 17, 18, 42 dhe 43 të Kushtetutës, si dhe me nenet 6, 13 dhe 14 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut.

BAZA LIGJORE: Nenet 17, 18, 42, 43, 134/1/d dhe 145/2 të Kushtetutës së Republikës të Shqipërisë; nenet 6, 13 dhe 14 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; neni 68 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sokol Berberi, mori në shqyrtim pretendimet me shkrim të kërkuases, e cila ka kërkuar pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjekteve të interesuara, Këshillit të Ministrave dhe Ministrisë së Drejtësisë, që kanë kërkuar rrëzimin e kërkesës, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Vlorë (gjykata referuese) është ngritur nga paditësi V.M. padi me objekt kërkimin e pasurisë trashëgimore të trashëgimlënësit A.M. dhe detyrimin e Zyrës Vendore të Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZVRPP) Vlorë të regjistrojë këtë pasuri. Të paditurit kanë paraqitur kundërpadi, pasi kanë pretenduar fitimin e pronësisë me anë të parashkrimit fitues.

2. Në seancën gjyqësore të datës 21.12.2015 palët e paditura kundërpaditëse paraqitën një kërkesë për marrjen e masës së sigurimit të padisë. Ato kërkuan të bllokohej pasuria e pretenduar në ZVRPP deri në marrjen e një vendimit gjyqësor të formës së prerë për të parandaluar kryerjen e veprimeve juridike për tjetërsimin e kësaj pasurie. Gjykata referuese, pasi dëgjoi argumentet e palëve, vendosi, me vendim të ndërmjetëm, të rrëzojë kërkesën për caktimin e masës së përkohshme të sigurisë së padisë, duke bërë me dije palët se ky vendim ankimohet sipas procedurës së ankimit ndaj vendimeve të ndërmjetme.

3. Në të njëjtën datë palët e paditura kundërpaditëse kanë dorëzuar në gjykatë një ankim të veçantë me objekt ndryshimin e vendimit të ndërmjetëm të rrëzimit të kërkesës për caktimin e masës

së sigurimit të padisë. Gjykata referuese caktoi seancë për të shqyrtuar pranueshmërinë e ankimit të veçantë në Gjykatën e Apelit Vlorë. Sipas nenit 209 të Kodit të Procedurës Civile (KPC) “kundër vendimit të gjykatës që ka vendosur pranimin e kërkesës për sigurimin e padisë, për ndryshimin ose heqjen e sigurimit të padisë, mund të bëhet ankim i veçantë. Ankimi i vendimit të mësipërm nuk pengon vazhdimin e shqyrtimit të padisë”.

4. Gjykata referuese ka evidentuar, nga njëra anë, se KPC-ja nuk njeh shprehimisht të drejtën e ankimit të veçantë ndaj vendimit të ndërmjetëm që rrëzon kërkesën për caktimin e masës së sigurimit të padisë dhe, nga ana tjetër, nuk disponon se ndaj këtij lloj vendimi nuk lejohet ankim. Për këto arsye, sipas gjykatës referuese e drejta e ankimit në rastin konkret rregullohet nga neni 470 i KPC-së që parashikon: *“Vendimet e ndërmjetme që jepen nga gjykata e shkallës së parë mund të ndryshohen apo të tërhiqen gjatë gjyqimit. Këto vendime mund të goditen me ankim së bashku me vendimin përfundimtar. Megjithatë, në rastet e parashikuara shprehimisht në këtë Kod, kundër vendimeve të ndërmjetme mund të bëhet ankimi i veçantë në gjykatën e apelit, brenda 5 ditëve nga shpallja apo njoftimi i tyre.”* Mbi bazën e kësaj norme gjykata referuese duhej të vendoste mospranimin e ankimit dhe mosdërgimin e tij në Gjykatën e Apelit. Gjykata referuese ka vlerësuar se nëse do të vepronte në këtë mënyrë, kjo do të sillte cenimin e së drejtës për një proces të rregullt ligjor të palës paditëse në elementet e aksesit në gjykatë, të së drejtës së mbrojtjes, të së drejtës për mjete efektive procedurale dhe barazinë e aksesit në gjykatë të palëve ndërgjyqëse. Kështu, sipas gjykatës referuese, neni 209 i KPC-së, që përcakton ecurinë e procesit gjyqësor dhe vijueshmërinë e shqyrtimit gjyqësor të ankimit të veçantë, konkretisht ajo pjesë e këtij neni që nuk njeh ankim të veçantë ndaj vendimit të ndërmjetëm të gjykatës që rrëzon kërkesën për caktim të masës së sigurimit të padisë, vjen në kundërshtim me Kushtetutën dhe Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (KEDNJ). Për rrjedhojë, bazuar në nenin 145/2 të Kushtetutës, gjykata referuese ka pezulluar gjykimin, duke iu drejtuar Gjykatës Kushtetuese (Gjykata).

5. Gjithashtu, përpara gjykatës referuese është paraqitur për gjykim një çështje e ngjashme, ku paditësi G.H. ka kërkuar caktimin e masës së sigurimit të padisë dhe gjykata referuese e ka rrëzuar këtë kërkesë me vendim të ndërmjetëm. Paditësi ka paraqitur në gjykatën referuese ankim të veçantë ndaj këtij vendimi të ndërmjetëm. Gjykata referuese ka kryer të njëjtin arsyetim ligjor si më sipër, duke arritur në konkluzionin se neni 209 i KPC-së, në pjesën ku nuk njeh ankim të veçantë ndaj vendimit të ndërmjetëm që rrëzon kërkesën për caktimin e masës së sigurimit të padisë, vjen në kundërshtim me Kushtetutën dhe KEDNJ-në. Për këto arsye edhe në këtë rast gjykata referuese ka pezulluar gjykimin dhe i është drejtuar Gjykatës për kontrollin e kushtetutshmërisë së normës.

6. Gjykata, gjatë seancës gjyqësore, pasi ka konstatuar se objekti i të dyja kërkesave të paraqitura nga gjykata referuese është i njëjtë, ka vendosur bashkimin e çështjeve në një çështje të vetme.

II

7. Gjykata referuese ka parashtruar se mosnjohja e ankimit të veçantë ndaj vendimit të ndërmjetëm të gjykatës që rrëzon kërkesën për caktim të masës së sigurimit të padisë në nenin 209 të KPC-së cenon:

7.1 Nenin 17 të Kushtetutës, pasi kufizon të drejtën e ankimit të veçantë, duke mos ofruar mjete ankimi proporcionalisht të shpejta dhe efektive në situata të ngutshme, siç është edhe rasti konkret i sigurimit të padisë. Dispozita objekt shqyrtimi nuk respekton kriteret e nenit 17 të Kushtetutës për zgjidhje proporcionale dhe kufizim të të drejtave kushtetuese në përputhje me gjendjen që e ka diktuar atë.

7.2 Nenin 43 të Kushtetutës dhe nenin 13 të KEDNJ-së, për shkak se nuk ofrohet një mjet ankimi efektiv për rivendikimin e së drejtës së cenuar dhe kontrollin gjyqësor të akteve të gjykatës së juridiksionit fillestar. Në rastin konkret nuk ka asnjë mjet ankimi që të zgjidhë situatën urgjente, por duhet të pritet deri në marrjen e vendimit përfundimtar për t’u ankuar ndaj vendimit të ndërmjetëm. Në këtë mënyrë neni 209 i KPC-së, në pjesën që nuk njeh ankim të veçantë ndaj vendimit të gjykatës që rrëzon kërkesën për sigurimin e padisë, nuk përditëson detyrimin për të garantuar një mjet procedural efektiv sipas nenit 13 të KEDNJ-së. Ankimi ndaj vendimit të rrëzimit të kërkesës për sigurimin e padisë përpara të njëjtit gjyqtar që e ka dhënë atë nuk mund të konsiderohet mjet ankimi efektiv.

7.3 Nenet 18 dhe 42 të Kushtetutës, si dhe nenet 6 dhe 14 të KEDNJ-së, pasi shkakton pabarazi ndërmjet palëve ndërgjygjëse për mjete procedurale efektive për ankim dhe akses në gjykatë. Neni 209 i njeh palës së paditur (subjekt pasiv i procesit) mundësinë e kontrollit gjyqësor nga një juridiksion rishikues me anë të ankimit të veçantë ndaj vendimit të ndërmjetëm për sigurimin e padisë, ndërsa paditësit, kundërpaditësit dhe ndërhyrësit kryesor ia njeh të drejtën e ankimit ndaj vendimit që rrëzon kërkesën për masë sigurimi padie vetëm me vendimin përfundimtar.

7.4 Të drejtën e ankimit efektiv të palës, pasi vendimi i ndërmjetëm që rrëzon kërkesën për marrjen e masës së sigurimit të padisë meqë nuk ankimohet, arsyetohet vetëm minimalisht dhe gjen pasqyrim në procesverbalin e seancës. Në këtë mënyrë pala e interesuar nuk ka mundësi të njihet me arsyet e vendimmarrjes, faktike apo ligjore, të gjykatës që ka rrëzuar kërkesën.

8. **Subjektet e interesuara**, Këshilli i Ministrave dhe Ministria e Drejtësisë, kanë paraqitur bashkërisht prapësimet si vijon:

8.1 *Në lidhje me legjitimitimin:*

8.1.1 Gjykata referuese është mjaftuar vetëm me citimin e dispozitës pa analizuar kuptimin e zgjeruar dhe qëllimin e saj sipas relacionit shoqërues të projektligjit përkatës. Mungesa e kësaj analize nuk justifikon kërkesën e saj për investimin e Gjykatës Kushtetuese.

8.1.2 Gjykata referuese nuk ka arritur ta ngrejë kërkimin në nivelin e parashtrimit të arsyeve serioze për jokushtetutshmërinë e dispozitës. Në parashtrimet e saj nuk argumentohet se zbatimi i dispozitës do të sillte si pasojë shterimin e garancive dhe mosrespektimin e të drejtave kushtetuese. Dispozita objekt shqyrtimi është në përputhje me Kushtetutën dhe nuk cenon asnjë të drejtë kushtetuese.

8.1.3 Gjykata referuese e ka kuptuar *stricto sensu* mjetin që ajo ka për t'iu drejtuar Gjykatës Kushtetuese, sipas nenit 145/2 të Kushtetutës, duke u mjaftuar vetëm me krijimin e bindjes së saj që në rastin konkret ka një problem kushtetues. Në këtë mënyrë ajo nuk ka marrë parasysh rregullimin e nenit 450 të KPC-së që parashikon rastet e kthimit të ankimit ndaj vendimit të gjykatës, dispozitë e cila parashikon ankim të veçantë në rastin e kthimit të ankimit. Gjykata referuese nuk e ka zbatuar nenin 450 të KPC-së, por ka përdorur një mjet ekstra procedural, duke marrë në shqyrtim ankimin që palët i kanë bërë vendimit të saj. Në praktikën e konsoliduar gjyqësore nëpunësit gjyqësorë të sekretarisë së gjykatave përmbushin detyrimet që cakton neni 450 i KPC-së.

8.1.4 Gjykata referuese nuk ka lëndë për t'iu drejtuar Gjykatës Kushtetuese, pasi nuk ka një çështje për të zgjidhur. Ajo megjithëse ka pranuar se sigurimi i padisë nuk mund të bëhet për shkak se objekt i gjykimit në themel ishte një padi njohjeje, i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese, duke kërkuar shfuqizimin e normës. Çështja për t'u zgjidhur në rastin konkret i takon Gjykatës së Apelit, e cila pasi të shqyrtonte ankimin mund t'i drejtohej Gjykatës Kushtetuese. Gjykata referuese nuk e përmbush kushtin e pamundësisë së përfundimit të gjykimit pa marrë përgjigje nga Gjykata Kushtetuese për çështjen e kushtetutshmërisë së normës.

8.1.5 Gjykata referuese ka pasur në dispozicion dispozita që e lejonin atë ta zgjidhte çështjen në themelin e saj, por i ka shmangur ato duke mos përmbushur njërin nga kushtet kryesore për t'iu drejtuar Gjykatës Kushtetuese.

8.1.6 Gjykata referuese nuk ka arritur të vërtetojë lidhjen e drejtpërdrejtë midis ligjit, antikushtetutshmëria e të cilit pretendohet prej saj, dhe zgjidhjes së çështjes konkrete.

8.2 *Për themelin e kërkesës:*

8.2.1 KPC-ja përmban edhe dispozita të tjera, të cilat, njësoj si neni 209, nuk lejojnë të bëhet ankim i veçantë ndaj disa lloje vendimesh të ndërmjetme, duke i dhënë të drejtë palës kërkuuese t'i ankimojë me vendimin përfundimtar, siç janë nenet 62, 75, 35/c, 158/a dhe 160. Zgjidhja e ofruar nga ligjvënësi në nenin 209 parashikohet dhe në dispozita të tjera, çka nënkupton se jo për çdo vendim të ndërmjetëm lejohet ankim i veçantë. Sipas arsyetimit të gjykatës referuese do të duhej të ndryshonim të gjitha këto dispozita që nuk lejojnë ankim të veçantë.

8.2.2 Analogjitë që sjell gjykata referuese nuk qëndrojnë, pasi natyrat e ndryshme të gjykimit administrativ, penal dhe civil nuk mundësojnë zgjidhje të njëjta për probleme që pretendohen si të

ngjashme. Në rast të kundërt do të mjaftonte vetëm një kod i procedurave gjyqësore, i cili të rregullonte të gjitha llojet e gjykimeve.

8.2.3 Pretendimi i gjykatës referuese se palët disponojnë mjete të ndryshme ankimi është i pambështetur. Neni 209 garanton barazinë e subjekteve procedurale, të cilave gjykata u rrëzon kërkesën për marrjen e masës së sigurisë së padisë. Të gjithë këto subjekte kanë të drejtë ta ankimojnë vendimin e ndërmjetëm me vendimin përfundimtar, sipas nenit 470 të KPC-së dhe asnjëra prej tyre nuk vihet në disavantazh në raport me tjetrën. Ndaj dhe pretendimi i gjykatës referuese se neni 209 bie në kundërshtim me nenet 18, 42 dhe 43 të Kushtetutës, është i pabazuar.

8.2.4 Gjykata referuese me argumentet e saj paragjykon pavarësinë dhe paanshmërinë e gjykatës kur rrëzon kërkesën për caktim të masës së sigurimit të padisë.

8.2.5 Pretendimi se vendimi i ndërmjetëm që rrëzon kërkesën për caktimin e masës së sigurimit mbetet i pazbardhur dhe si i tillë i paarsyetuar, për shkak se nuk ankimohet, është i pambështetur, pasi vetë gjykata referuese ka arsyetuar vendimin e ndërmjetëm të saj për rrëzimin e kërkesës.

8.2.6 I pabazuar është edhe pretendimi i gjykatës referuese se me bërjen e kërkesës për caktimin e masës së sigurimit dhe rrëzimin e saj jemi përpara situatës procedurale që nuk lejon gjykatën të revokojë apo ndryshojë vendimin e rrëzimit të kërkesës. Masa e sigurimit të padisë është një vendimarrje paraprake e gjykatës deri në përfundim të gjykimit, që synon të evitojë pasigurinë e paditësit në lidhje me realizimin efektiv të së drejtës së tij të pretenduar si të mohuar nga palët e tjera. Kjo masë siguri, bazuar edhe në nenet 207 dhe 212 të KPC-së, mund të ndryshohet nga gjykata, pasi vetë masa e sigurimit i referohet gjendjes që përbën shkak për vendosjen e saj, ndaj si e tillë mund të ndryshojë.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Lidhur me legjitimitimin e kërkesës

9. Çështja e legjitimitimit të subjekteve që mund t'i drejtohen Gjykatës Kushtetuese (Gjykata) është vlerësuar si një ndër aspektet kryesore që lidhen me inicimin e një procesi kushtetues. Kërkesa për kontroll incidental, që përbën mjetin e aksesit të gjykatës së juridiksionit të zakonshëm në gjykimin kushtetues, rregullohet nga neni 145/2 i Kushtetutës, që parashikon se *“kur gjyqtarët çmojnë se ligjet vijnë në kundërshtim me Kushtetutën, nuk i zbatojnë ato. Në këtë rast, ata pezullojnë gjykimin dhe ia dërgojnë çështjen Gjykatës Kushtetuese”*. Ndërsa, sipas nenit 68 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, *“Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese”*, gjykata apo gjyqtari, kur çmon se ligji është antikushtetues, është i detyruar të argumentojë para Gjykatës Kushtetuese ekzistencën e lidhjes së drejtpërdrejtë midis ligjit dhe zgjidhjes së çështjes konkrete (shih vendimet nr. 22, datë 11.4.2016; nr. 50, datë 10.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese).

10. Gjykata në vazhdimësi ka vlerësuar se që të legjitimohet gjykata referuese gjatë një kontrolli incidental të normës ligjore për papajtueshmëri me Kushtetutën, duhet që gjatë procesit gjyqësor: i) të ketë përcaktuar/identifikuar ligjin që do të zbatohet për zgjidhjen e çështjes konkrete; ii) të parashtrojë arsye serioze për antikushtetutshmërinë e këtij ligji, duke referuar në normat ose parimet konkrete të Kushtetutës; iii) të ketë krijuar bindjen se gjykimi nga ajo nuk mund të përfundojë në mënyrë të pavarur nga gjykimi në Gjykatën Kushtetuese; iv) të ketë hetuar nëse ka dispozita të tjera për të zgjidhur çështjen në gjykim dhe, nëse arrin në konkluzionin se ky është ligji i vetëm të cilit duhet t'i referohet për zgjidhjen e çështjes, të bëjë të gjitha përpjekjet për ta interpretuar atë në përputhje me Kushtetutën (shih vendimet nr. 22, datë 11.4.2016; nr. 7, datë 16.2.2015; nr. 26, datë 22.5.2015 të Gjykatës Kushtetuese). Në këtë kuptim është detyrim i gjykatës referuese të zgjidhë dyshimet interpretative, duke i dhënë normës së zbatueshme një interpretim që përputhet me parimet kushtetuese. Në këto kushte, gjykata referuese është e detyruar të zbatojë, midis interpretimeve të ndryshme të mundshme, atë që konsiderohet se përputhet me parimin kushtetues, që në të kundërt do të cenohej. Në rast se ajo vlerëson se të gjitha interpretimet e mundshme bien në kundërshtim me Kushtetutën, atëherë duhet t'i drejtohet Gjykatës duke kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së

normës të individualizuar si të zbatueshme në rastin konkret (*shih vendimet nr. 22, datë 11.4.2016; nr. 7, datë 16.2.2015; nr. 39, datë 30.6.2014; nr. 30, datë 17.6.2010 të Gjykatës Kushtetuese*).

11. Duke iu rikthyer çështjes konkrete, Gjykata vëren se gjykata referuese ka kërkuar shfuqizimin e nenit 209 të KPC-së, në pjesën që nuk njeh të drejtën e ankimit të veçantë ndaj vendimit të ndërmjetëm të gjykatës që rrëzon kërkesën për caktim mase të sigurimit të padisë, pasi vjen në kundërshtim me nenet 17, 18, 42 dhe 43 të Kushtetutës, si dhe me nenet 6, 13 dhe 14 të KEDNJ-së. Ajo ka përcaktuar ligjin që zbatohet për zgjidhjen e çështjes konkrete (nenet 209, 315 dhe 470 të KPC-së), ka paraqitur arsye serioze për jokushtetutshmërinë e dispozitës procedurale objekt shqyrtimi e cila sipas saj cenon të drejtën e ankimit efektiv, si dhe ka parashtruar se e ka të pamundur të zgjidhë çështjen procedurale të paraqitur përpara saj pa u shprehur Gjykata Kushtetuese.

12. Për pasojë, nisur nga sa më sipër, Gjykata vlerëson se gjykata referuese legjitimohet t'i drejtohet asaj nëpërmjet këtyre kërkesave për kontroll incidental të normës ligjore. Në vijim Gjykata ka vlerësuar nëse argumentet e paraqitura në kërkesa janë të mjaftueshme dhe të bazuara për të provuar, në nivel kushtetues, shkeljen e parimeve të garantuara nga dispozitat kushtetuese të evidencuara më lart.

B. Për themelin e pretendimeve

13. Gjykata referuese ka argumentuar se norma e kundërshtuar kufizon të drejtën e ankimit të veçantë, duke mos ofruar mjete ankimi proporcionalisht të shpejta dhe efektive në situata të ngutshme, siç është edhe rasti konkret i sigurimit të padisë. Sipas gjykatës referuese, në rastin konkret, pala paditëse nuk ka asnjë mjet ankimi që të zgjidhë situatën urgjente të saj, por duhet të presë deri në marrjen e vendimit përfundimtar për t'u ankuar ndaj vendimit të ndërmjetëm. Mungesa e parashikimit të ankimit të veçantë në rastet kur gjykata vendos rrëzimin e kërkesës për caktimin e masës së sigurimit të padisë, krijon potencialisht urgjencë, rrezik eminent apo pamundësi të ekzekutimit të vendimit përfundimtar në lidhje me rivendikimin e së drejtës subjektive të cenuar.

14. Gjykata në rastin konkret vëren se argumentet e mësipërme të gjykatës referuese, në mbështetje të pretendimit për cenimin e së drejtës së ankimit, lidhen me situata hipotetike të cenimit të së drejtës materiale të pronës. Nëpërmjet arsyetimit të saj gjykata referuese lë të kuptohet se në rastet kur gjykata rrëzon kërkesën për sigurimin e padisë krijohen premisa të cenimit të së drejtës subjektive të palës që ka kërkuar caktimin e kësaj mase sigurimi. Krijimin e situatave hipotetike që cenojnë të drejtën e pronës në çështjen konkrete, gjykata referuese ia atribuon mungesës së parashikimit të ankimit të veçantë ndaj vendimit të rrëzimit të kërkesës për sigurimin e padisë. Gjithashtu, gjykata referuese i lidh pasojat hipotetike të cenimit me raste kur vendoset, në mënyrë të padrejtë, rrëzimi i kërkesës për sigurimin e padisë. Në këtë drejtim, Gjykata sjell në vëmendje se gjyqtarët e ushtrojnë funksionin e tyre gjyqësor brenda kuadrit të kushtetutshmërisë dhe ligjshmërisë. Nisur nga rasti kur gjykata mund të mos e caktojë në mënyrë të padrejtë sigurimin e padisë, nuk përbën shkak për të vënë në dyshim kushtetutshmërinë e normës.

15. Gjykata referuese ka parashtruar se neni 209 i KPC-së, në pjesën që nuk njeh ankim të veçantë ndaj vendimit të gjykatës që rrëzon kërkesën për sigurimin e padisë, nuk përditëson detyrimin për të garantuar një mjet procedural efektiv, sipas nenit 13 të KEDNJ-së. Sipas saj norma që kundërshtohet nuk ofron një mjet ankimi efektiv për rivendikimin e së drejtës së cenuar dhe e drejta e ankimit bashkë me vendimin përfundimtar nuk janë efektive.

16. Gjykata, referuar dhe jurisprudencës së Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (GJEDNJ), lidhur me interpretimin e nenit 13 të KEDNJ-së, ku sqarohet përmbajtja e termit “ankim efektiv”, ka theksuar se është e rëndësishme të përcaktohet se çfarë mjetesh, sipas rastit, janë në dispozicion të individit dhe nëse ato i krijojnë atij mundësi reale për zgjidhjen e mosmarrëveshjes në mënyrë efektive. Në këtë drejtim është evidentuar se një ndër kriteret që duhet të plotësojë një ankim për të qenë efektiv është që mjeti të ofrojë mundësi të qarta dhe të sigurta për rivendosjen në vend të së drejtës së shkelur. Ajo ka përcaktuar, gjithashtu, se mjeti që të jetë efektiv, duhet të jetë i përshtatshëm, i disponueshëm dhe efikas për një çështje konkrete (*shih vendimet nr. 9, datë 15.3.2013;*

nr. 27, datë 20.6.2007; nr. 6, datë 31.3.2006 të Gjykatës Kushtetuese).

17. Kërkesa për sigurimin e padisë paraqitet nga paditësi kur ka arsye të dyshohet se ekzekutimi i vendimit për të drejtat e paditësit do të bëhet i pamundur ose i vështirë (neni 202 i KPC-së). Mbi këtë kërkesë gjykata vendos me vendim të ndërmjetëm jopërfundimtar. Duke iu referuar dispozitave procedurale që rregullojnë të drejtën e ankimit, në rastin konkret rezulton se sipas nenit 315 të KPC-së vendimet që jepen gjatë gjykimit dhe që nuk janë përfundimtare, mund të ndryshohen ose të revokohen nga gjykata që i ka dhënë, përveçse kur në këtë Kod parashikohet se kundër tyre mund të bëhet ankim i veçantë. Po kështu, sipas nenit 470 të KPC-së, vendimet e ndërmjetme që jepen nga gjykata e shkallës së parë mund të ndryshohen apo të tërhiqen gjatë gjykimit. Këto vendime mund të goditen me ankim së bashku me vendimin përfundimtar.

18. Në vështrim të dispozitave të mësipërme, Gjykata konstaton se mjetet procedurale që ligjvënësi ka parashikuar për të kundërshtuar vendimin e ndërmjetëm të rrëzimit të kërkesës për sigurimin e padisë janë: a) ndryshimi apo revokimi i vendimit nga e njëjta gjykatë që e ka dhënë atë; b) ankimi ndaj vendimit bashkë me vendimin përfundimtar. Gjykata vlerëson se qëndrimi i gjykatës referuese që mbështetet në arsyetimin e joefektivitetit të këtyre mjeteve ankimore është i pabazuar. Mosparashikimi i ankimit të veçantë ndaj vendimit të rrëzimit të kërkesës për sigurimin e padisë nuk e prek në thelb të drejtën e ankimit ndaj këtij lloj vendimi të ndërmjetëm. Ligjvënësi ka parashikuar mundësinë e revokimit/ndryshimit të këtij vendimi nga e njëjta gjykatë që e ka dhënë atë, në varësi të gjendjes që përbën shkak për vendosjen e masës së sigurimit të padisë. Përveç kësaj, ligjvënësi ka parashikuar edhe mundësinë e shqyrtimit në apel të ankimit ndaj këtij vendimi të ndërmjetëm së bashku me ankimin ndaj vendimit përfundimtar. Gjykata çmon se mosparashikimi i ankimit të veçantë nuk e kufizon të drejtën e ankimit në një masë të tillë që të cenojë thelbin apo të pengojë efektivitetin e saj.

19. Gjykata referuese ka pretenduar gjithashtu se norma që kundërshtohet shkakton pabarazi ndërmjet palëve ndërgjygjëse për mjete procedurale efektive, për ankim dhe akses në gjykatë, për rrjedhojë cenon procesin e rregullt ligjor. Neni 209 i KPC-së i njeh palës së paditur (subjekt pasiv i procesit) mundësinë e kontrollit gjyqësor nga një juridiksion rishikues me anë të ankimit të veçantë të vendimit të ndërmjetëm për sigurimin e padisë, ndërsa paditësit, kundërpaditësit dhe ndërhyrësit kryesor ia njeh të drejtën e ankimit ndaj vendimit që rrëzon kërkesën për sigurimin e padisë vetëm me vendimin përfundimtar. Ajo argumenton se kjo i vendos palët në pozita procedurale të pabarabarta, duke penguar realizimin/rivendikimin e të drejtave subjektive të palës e cila nuk mund të bëjë ankim të veçantë.

20. Në lidhje me këtë pretendim Gjykata vlerëson se në rastet e kërkesave për caktim të masës së sigurimit të padisë palët nuk janë në pozita të barabarta për shkak të pasojave të ndryshme që sjellin vendimet e gjykatës lidhur me këto lloj kërkesash. Kështu, në rastin e pranimit të kërkesës për caktimin e masës së sigurimit të padisë vendosen kufizime për sa i përket ushtrimit të së drejtave mbi sendin/pasurinë e paluajtshme. Ndërsa në rastin e rrëzimit të kërkesës për caktimin e masës së sigurimit të padisë të drejtat mbi sendin/pasurinë e paluajtshme mbeten të pacenuara. Duke qenë se pasojat që vijnë në këto dy raste janë të ndryshme, edhe palët në proces nuk mund të jenë në pozicione të barabarta. Në këto kushte është e kuptueshme se garancia që i është dhënë të paditurit nga ligjvënësi, me anë të ankimit të veçantë, për të kundërshtuar vendimin e pranimit të kërkesës së sigurimit të padisë, i përgjigjet pikërisht pasojave që ky vendim prodhon.

21. Gjykata ka theksuar se ndërhyrja e ligjvënësit për kufizimin e një të drejte apo lirie të caktuar duhet të bëhet me mjete të përshtatshme që i përgjigjen drejt qëllimit që synohet të arrihet. Ky kusht e imponon ligjvënësin të evidentojë nevojën reale të ndërhyrjes në të drejtat individuale në një situatë konkrete, si dhe të baraspeshojë ndërhyrjen me zgjedhjen e mjeteve më pak të dëmshme për subjektet që u cenohen të drejtat dhe liritë (*shih vendimet nr. 7, datë 16.2.2016; nr. 25, datë 25.4.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

22. Gjykata vëren se KPC-ja përmban edhe dispozita të tjera (nenet 35/c, 62 dhe 75 në referim të nenit 158/a dhe 160), të cilat, njësoj si neni 209, nuk lejojnë të bëhet ankim i veçantë ndaj disa lloje vendimesh të ndërmjetme të gjykatës, duke i dhënë të drejtën palës kërkuese t'i ankimojë me

vendimin përfundimtar. Rrjedhimisht, kjo nënkupton se ligjvënësi nuk ka lejuar të bëhet ankim i veçantë për çdo vendim të ndërmjetëm të gjykatës. Arsyet që e kanë çuar ligjvënësin në një zgjidhje të tillë qartazi lidhen me administrimin e drejtësisë, eficiencën dhe ekonominë gjyqësore, si dhe shmangien e ndërhyrjes që mund të ketë ankim i veçantë në shqyrtimin e çështjes në themel.

23. Gjykata referuese, përpara se t'i drejtohej Gjykatës, duhet t'i kishte vlerësuar në mënyrë substanciale këto arsye, të cilat e kanë shtyrë ligjvënësin të mos parashikojë ankim të veçantë në rastin konkret. Kërkesa për kontroll incidental përbën mjetin e aksesit të gjykatës së juridiksionit të zakonshëm në gjykimin kushtetues. Për shkak të rëndësisë që ka vënia në lëvizje e Gjykatës për këto lloj kërkesash, gjykata referuese në këto raste është e detyruar të paraqesë argumente që mbështesin iniciimin e këtij procesi, pas një shqyrtimi të plotë dhe objektiv. Ajo duhet të bëjë një hetim të balancuar dhe një analizë të kujdesshme, duke marrë në konsideratë arsyet e ligjvënësit kur kufizon të drejta individuale dhe mjetet e zgjedhura për realizimin e këtyre të drejtave.

24. Siç është theksuar në jurisprudencën e kësaj Gjykate, është detyrim i gjykatës referuese të zgjidhë dyshimet interpretative, duke i dhënë normës së zbatueshme një interpretim që përputhet me parimet kushtetuese. Vetëm në rast se gjyqtari vlerëson se të gjitha interpretimet e mundshme bien në kundërshtim me Kushtetutën, atëherë ai duhet t'i drejtohet Gjykatës Kushtetuese duke kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së normës të individualizuar si e zbatueshme në rastin konkret (*shih vendimin nr. 7, datë 16.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Duke iu kthyer rastit konkret, Gjykata vëren se argumentet e paraqitura nga gjykata referuese nuk reflektojnë bërjen e një analize të plotë nga ana e saj, sipas standardeve të mësipërme, për të vlerësuar nëse mjeti i zgjedhur nga ligjvënësi cenon thelbin e së drejtës së ankimit. Ajo nuk e ka vlerësuar dispozitën konkrete në raport me dispozita të tjera të ngjashme, ku ligjvënësi nuk ka lejuar ankim të veçantë, si dhe nuk ka arritur të identifikojë arsyet që e kanë çuar ligjvënësin në një zgjidhje të tillë dhe nëse këto arsye kanë justifikuar kufizimin.

26. Nisur nga sa më sipër, Gjykata vlerëson se pretendimi i gjykatës referuese se neni 209 i KPC-së është antikushtetues, në pjesën që nuk lejon ankim të veçantë ndaj vendimit të ndërmjetëm të rrëzimit të kërkesës për sigurimin e padisë, për arsye të cenimit të së drejtave të ankimit efektiv, aksesit e parimit të barazisë së armëve, është i pabazuar. Për pasojë, Gjykata çmon se kërkesa e paraqitur nga gjykata referuese duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 134/1/d dhe 145/2 të Kushtetutës, si dhe të neneve 68, 69, 70 dhe 72, të ligjit nr.8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", njëzëri

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.
- Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Vitore Tusha, Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Altina Xhoxhaj, Sokol Berberi, Fatos Lulo, Besnik Imeraj